

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 16 lutego 2018 r.

Druk nr 736

**MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 101 Regulaminu Senatu wnoszę projekt uchwały

w sprawie zmiany Regulaminu Senatu.

Do reprezentowania mnie w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniam senatora Krzysztofa Słonia.

(-) Stanisław Karczewski

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie zmiany Regulaminu Senatu

Art. 1. W uchwale Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. – Regulamin Senatu (M.P. z 2017 r. poz. 827 oraz z 2018 r. poz. 18 i 176) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 53 w ust. 2 na końcu dodaje się wyrazy „, z wyjątkiem art. 96c ust. 1”;
- 2) w art. 92 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Senat wybiera i odwołuje ławników Sądu Najwyższego.”;

- 3) po art. 96 dodaje się art. 96a–96g w brzmieniu:

„Art. 96a. 1. Niezwłocznie po podaniu do wiadomości Marszałka Senatu ustalonej liczby ławników Sądu Najwyższego albo po złożeniu wniosku o wybór uzupełniający, na senackiej stronie internetowej udostępnia się informację o przystąpieniu do wyboru ławników Sądu Najwyższego, zawierającą:

- 1) liczbę wybieranych ławników i określenie ich kadencji, ze wskazaniem czy wybór dotyczy pełnej kadencji, czy też ma charakter uzupełniający,
- 2) wskazanie terminu i miejsca zgłaszania kandydatów oraz skutków przekroczenia terminu,
- 3) wymogi, jakie powinien spełnić kandydat,
- 4) wymogi formalne, jakim powinno odpowiadać zgłoszenie, oraz skutki niespełnienia tych wymogów,
- 5) podmioty uprawnione do zgłaszania kandydatów,
- 6) omówienie procedury wyboru,
- 7) wzór karty zgłoszenia oraz miejsce jego udostępnienia w formie papierowej.

2. W przypadku wyboru uzupełniającego termin zgłaszania kandydatów wynosi 30 dni od dnia udostępnienia informacji o przystąpieniu do wyboru ławników.

Art. 96b. 1. Marszałek Senatu kieruje zgłoszenia kandydatów na ławników Sądu Najwyższego wraz z dołączonymi dokumentami do Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

2. Po zbadaniu zgłoszeń Komisja:

- 1) wskazuje Marszałkowi Senatu kandydatów, których zgłoszenia zostały wniesione w terminie i spełniają wymogi formalne,
- 2) przedstawia Senatowi projekt uchwały stwierdzającej pozostawienie bez dalszego biegu zgłoszeń wniesionych po upływie terminu lub niespełniających wymogów formalnych.

3. Marszałek Senatu przekazuje Komisji informacje o kandydatach, o których mowa w ust. 2 pkt 1, otrzymane od Komendanta Głównego Policji.

4. Komisja przedstawia Senatowi listę kandydatów, o których mowa w ust. 2 pkt 1, oraz opinie o nich w zakresie spełniania wymogów określonych w ustawie o Sądzie Najwyższym, sformułowane w oparciu o posiadane dokumenty, a w razie potrzeby przesłuchania określonych kandydatów – także w oparciu o te przesłuchania.

Art. 96c. 1. Senat wybiera ławników w głosowaniu tajnym przy użyciu opieczętowanych kart do głosowania. Przepisy art. 53 ust. 5 i ust. 8 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

2. Senator może opowiedzieć się za wyborem co najwyżej tylu kandydatów, ilu jest wybieranych ławników.

3. Jeżeli liczba kandydatów, o których mowa w art. 96b ust. 2 pkt 1, jest większa niż liczba wybieranych ławników:

- 1) za wybranych na ławników uważa się kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów,
- 2) w przypadku gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzyma równą liczbę głosów, a jednocześnie spowodowałoby to wybór większej niż ustalona liczby ławników, przeprowadza się spośród tych kandydatów drugą turę głosowania, a w razie potrzeby – kolejne tury głosowania.

Art. 96d. Marszałek Senatu przesyła niezwłocznie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego uchwałę Senatu w sprawie wyboru ławników Sądu Najwyższego oraz dokumenty dotyczące osób wybranych ławnikami:

- 1) karty zgłoszenia kandydatów wraz z dołączonymi dokumentami,
- 2) informacje o kandydatach uzyskane od Komendanta Głównego Policji.

Art. 96e. 1. Kandydat na ławnika Sądu Najwyższego, który nie został wybrany, albo podmiot go zgłaszający odbiera w terminie 60 dni od dnia podjęcia uchwały przez Senat kartę zgłoszenia kandydata wraz z dołączonymi dokumentami.

2. Kandydat na ławnika Sądu Najwyższego, który nie został wybrany, odbiera w terminie, o którym mowa w ust. 1, informacje o nim uzyskane od Komendanta Głównego Policji.

3. W przypadku nieodebrania dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, podlegają one zniszczeniu przez Kancelarię Senatu w terminie 30 dni po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1.

4. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio w przypadku podjęcia przez Senat uchwały, o której mowa w art. 96b ust. 2 pkt 2.

Art. 96f. 1. Odwołanie ławnika Sądu Najwyższego następuje wyłącznie w przypadkach określonych w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Marszałek Senatu przedstawia Senatowi projekt uchwały w tej sprawie, który podlega zaopiniowaniu przez Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

2. Przewodniczący Komisji zaprasza ławnika, którego dotyczy projekt uchwały, o którym mowa w ust. 1, a w razie niemożności osobistego stawiennictwa – ustanowionego przez niego pełnomocnika, do udziału w posiedzeniu Komisji w celu złożenia wyjaśnień.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do posiedzenia Senatu.

4. Marszałek Senatu przesyła niezwłocznie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego uchwałę Senatu w sprawie odwołania ławnika.

Art. 96g. Do projektów uchwał, o których mowa w art. 96 ust. 2, art. 96b ust. 2 pkt 2 i art. 96f ust. 1, nie stosuje się przepisów działu IX.”.

Art. 2. Do zgłaszania kandydatów na ławników Sądu Najwyższego pierwszej kadencji stosuje się termin określony w art. 96a ust. 2 Regulaminu Senatu, z tym że jego bieg kończy się nie później niż 31 maja 2018 r.

Art. 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 3 kwietnia 2018 r.

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej jako ustawa o SN) w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych przed tym Sądem oraz w sprawach ze skarg nadzwyczajnych orzekać będą składy sędziowsko-ławnicze. Ławników Sądu Najwyższego wybierać ma Senat Rzeczypospolitej Polskiej spośród kandydatów zgłaszanych przez obywateli – bezpośrednio lub za pośrednictwem organizacji społecznych. Liczbę ławników ma określać Kolegium Sądu Najwyższego. Ławnicy będą wybierani na czteroletnią kadencję. Zasady ich funkcjonowania są analogiczne do zasad obowiązujących w odniesieniu do ławników w sądach powszechnych.

W okresie przejściowym po wejściu w życie ustawy, do czasu wyboru ławników Sądu Najwyższego pierwszej kadencji, obowiązki ławników będą pełnić ławnicy do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie oraz Sądu Okręgowego w Warszawie.

Przedstawiony projekt zmiany Regulaminu Senatu opiera się na następujących założeniach:

1. Regulamin Senatu wymaga zmian znacznie szerszych niż wynikałoby to z brzmienia art. 62 § 4 ustawy o SN, który nakazuje uregulowanie w Regulaminie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami złożonymi Marszałkowi Senatu przy zgłaszaniu kandydatów na ławników Sądu Najwyższego. Dotychczas obowiązujących zasad dotyczących wyboru i odwoływania członków organów państwowych, zawartych w dziale XI Regulaminu, nie da się bowiem zastosować do wyboru i odwoływania ławników Sądu Najwyższego (ze względu choćby na celowość ogłoszenia informacji o przystąpieniu do wyboru na senackiej stronie internetowej, inne podmioty zgłaszające kandydatów czy szczegółowe regulacje ustawowe dotyczące wymogów formalnych zgłoszeń i stwierdzania ich spełnienia). Szersza regulacja jest jednak dopuszczalna, biorą pod uwagę przysługującą izbie parlamentu autonomię regulaminową.
2. Przepis art. 71 ustawy o SN nakazuje w sprawach nieuregulowanych w rozdziale 6 („Ławnicy Sądu Najwyższego”) do ławników Sądu Najwyższego stosować odpowiednio dotyczące ławników przepisy działu IV rozdziału 7 („Ławnicy”) ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej jako Prawo o u.s.p.). Mimo literalnego brzmienia tego przepisu, należy uznać, że odpowiedniego stosowania wymagają przepisy całego rozdziału 7, a nie tylko te dotyczące ławników

sądów powszechnych. W przeciwnym razie brakowałoby regulacji ustawowej dotyczącej dokumentów dołączanych do zgłoszenia kandydata na ławnika Sądu Najwyższego, osoby uprawnionej do składania wyjaśnień w sprawie zgłoszenia kandydata na ławnika Sądu Najwyższego przez grupę obywateli i zasad ponoszenia kosztów opłat za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego, za badanie lekarskie i wystawienie zaświadczenia lekarskiego oraz za wydanie odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpisu lub zaświadczenia z innego właściwego rejestru lub ewidencji (art. 162 § 2–8 Prawa o u.s.p.). Przyjęcie takiej interpretacji oznacza jednak konieczność odpowiedniego stosowania także art. 162 § 10 Prawa o u.s.p., a co za tym idzie przyjęcie, iż to Senat powinien podejmować uchwałę w przedmiocie stwierdzenia pozostawienia bez dalszego biegu zgłoszeń spóźnionych lub niespełniających wymagań formalnych.

3. Do wyboru ławników Sądu Najwyższego przyjęto stosowanie ogólnej zasady regulaminowej dotyczącej większości głosów, tj. większości zwykłej. Problem w ustalaniu takiej większości powstałby w sytuacji, w której liczba zgłoszonych poprawnie kandydatów byłaby większa niż liczba wybieranych ławników. W szczególności istniałoby wówczas, przy założeniu dotychczasowych zasad głosowania („za”, „przeciw” i „wstrzymuję się”), niebezpieczeństwo wyboru zbyt dużej liczby ławników. Aby temu zaradzić przyjęto w takim przypadku, że za wybranych na ławników uważać się będzie kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów. Senator będzie dokonywał wyboru poprzez postawienie znaków „x” w kratkach obok co najwyżej tylu kandydatów, ilu jest wybieranych ławników. Przyjęte rozwiązanie nawiązuje do orzecznictwa sądów administracyjnych, choć dotyczącego wyboru jednego spośród kilku rozwiązań. Jak stwierdził sąd administracyjny, „(...) gdy przedmiotem głosowania jest wybór jednego spośród kilku rozwiązań, wówczas przez zwykłą większość należy rozumieć taką liczbę głosów optujących za jednym z nich, która jest większa od liczby głosów przypadających osobno na każdą alternatywę” (wyrok NSA z 20 grudnia 1994 r., sygn. akt SA/Kr 2423/94, ONSA 1995, nr 4, poz. 182).
4. Zgodnie z przedmiotowym zakresem działania komisji senackich za właściwą w sprawie opiniowania kandydatów na ławników Sądu Najwyższego uznano Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

5. Biorąc pod uwagę, iż ławników Sądu Najwyższego pierwszej kadencji Senat powinien wybrać do 3 lipca 2018 r., w art. 2 projektu dopuszczono możliwość nieznacznego skrócenia terminu na zgłaszanie kandydatów w sytuacji, w której Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego (albo sędzia SN, któremu Prezydent RP powierzył kierowanie SN) wykorzysta cały przysługujący mu termin na ustalenie liczby ławników.